

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 2Svk/6/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1020201084
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 01. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Marián Trenčan
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2025:1020201084.3

Uznesenie

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcov: 1) Slovenské kameňolomy o.z. Hradište s.r.o., so sídlom Východná 2338/21, Trenčín, IČO: 50 266 799, 2) V. P., narodený XX.XX.XXXX, bytom X.. F.. I. XXXX/X., O. K. O. (v kasačnom konaní sťažovateľ 1/), oboch právne zastúpených: Advokátska kancelária KONCOVÁ & PARTNERS, s.r.o., so sídlom Kpt. Jaroša 1312/29, Trenčín, IČO: 47 256 907, proti žalovanému: Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky, za účasti: 1) Obec Hradište (v kasačnom konaní sťažovateľ 2/), právne zastúpenej: JUDr. Samuel Baránik, advokát so sídlom Podjavorinskej 2, Bratislava, IČO: 42 175 381, 2) Krajská prokuratúra Banská Bystrica, 3) Hlavný banský úrad, 4) Urbárske pozemkové spoločenstvo Hradište (v kasačnom konaní sťažovateľ 2/), so sídlom Hradište 211, právne zastúpeného: JUDr. Samuel Baránik, advokát so sídlom Podjavorinskej 2, Bratislava, IČO: 42 175 381, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. 14515/2020-2061-23457 z 30. apríla 2020, konajúc o kasačných sťažnostiach žalobcu 2/ a ďalších účastníkov 1/ a 4/ proti uzneseniu Správneho súdu v Bratislave č. k. BA-2S/184/2020-164 z 23. októbra 2023, ECLI:SK:SpBA:2023:1020201084.4, takto

rozhodol:

- I. Kasačné sťažnosti žalobcu 2/ a ďalších účastníkov 1/ a 4/ sa zamietajú.
- II. Ďalším účastníkom 1/ a 4/ sa priznáva voči žalobcovi 2/ nárok na úplnú náhradu trov kasačného konania o kasačnej sťažnosti žalobcu 2/.
- III. Ostatným účastníkom konania sa nárok na náhradu trov kasačného konania nepriznáva.

odôvodnenie:

I. Konanie pred správnym súdom (pred a po rozhodnutí kasačného súdu)

1. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom č. k. 2S/184/2020-108 z 15.12.2021 (ďalej len „pôvodne napadnutý rozsudok“) zamietol podľa § 190 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“) správnu žalobu žalobcov proti rozhodnutiu ministra hospodárstva Slovenskej republiky č. 14515/2020-2061-23457 z 30.04.2020 o zamietnutí rozkladu žalobcu 1) a potvrdení rozhodnutia žalovaného č. 10713/2020-4110-08209 zo 07.02.2020, ktorým bolo vyhovené protestu prokurátora a zrušené tam označené odvolacie rozhodnutie Hlavného banského úradu vo veci povolenia banskej činnosti.

2. Druhým výrokom pôvodne napadnutého rozsudku správny súd nepriznal žalovanému a ďalším účastníkom právo na náhradu trov. Tento výrok potom vo vzťahu k ďalším účastníkom odôvodnil konštatovaním, že im súd neuložil takú povinnosť, pre ktorú by im vznikli trovy konania.

3. Ďalší účastníci v 1. a 4. rade podali spoločným podaním kasačnú sťažnosť, ktorou navrhli zrušenie pôvodne napadnutého rozsudku v časti výroku o nepriznaní trov konania ďalším účastníkom 1) a 4) a navrhli vrátiť vec krajskému súdu v rozsahu zrušenia na ďalšie konanie. V pôvodne podanej kasačnej sťažnosti namietali záver krajského súdu, že im neuložil takú povinnosť, pre ktorú by im trovy konania vznikli. Podstata ich argumentácie spočívala v poukaze na výzvu na vyjadrenie sa k správnej žalobe zo dňa 15.02.2021, v ktorej videli uloženie povinnosti vyjadriť sa k žalobe a mali za to, že kvalifikované

splnenie tejto povinnosti si vyžiadalo trovy právneho zastúpenia, keďže vyjadrenie bolo vypracované advokátom.

4. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky ako súd kasačný (ďalej „kasačný súd“), uznesením č. k. 2Svk/29/2022 - 154 zo dňa 28.09.2022 (ďalej len „uznesenie kasačného súdu“) zrušil podľa § 462 ods. 1 SSP výrok napadnutého rozsudku o nepriznaní práva na náhradu trov konania v časti týkajúcej sa ďalšieho účastníka 1) a ďalšieho účastníka 4) a v tejto časti vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie, keď dospel k záveru, že v tejto časti je pôvodne napadnutý rozsudok krajského súdu v zásade nepreskúmateľný.

5. Kasačný súd zdôraznil, že posudzovanie otázky, či je výzva na vyjadrenie sa k správnej žalobe uložením povinnosti účastníkovi správnym súdom, alebo nejde o povinnosť, nie je v správnom súdnictve dosiaľ ustálené. Medzi zohľadňované kritériá patrí formulácia výzvy zo strany súdu. V predmetnej veci krajský súd výzvou zo dňa 15.02.2021 (ďalej len „výzva zo dňa 15.02.2021“) zaslal ďalším účastníkom správnu žalobu a vyjadrenie žalovaného, pričom vo výzve bolo uvedené: „Ako ďalšieho účastníka konania podľa § 32 ods. 3 SSP, v súlade s § 105 ods. 2 písm. a) SSP, Vás správny súd vyzýva, aby ste sa v lehote 15 dní odo dňa doručenia tejto výzvy písomne vyjadrili k správnej žalobe žalobcov zo dňa 21.07.2020 (doručenej tunajšiemu súdu dňa 24.07.2020). K vyjadreniu žalovaného zo dňa 27.10.2020 máte v zmysle § 106 SSP právo (nie povinnosť) vyjadriť sa, taktiež v lehote 15 dní od doručenia tejto výzvy“. Ďalej bolo vo výzve v rámci poučenia uvedené: „Ak súd uložil ďalšiemu účastníkovi konania podľa § 32 ods. 3 SSP povinnosť v určenej lehote písomne sa vyjadriť k žalobe a ďalší účastník konania podľa § 32 ods. 3 SSP túto povinnosť bez vážneho dôvodu nespĺnil, súd môže vo veci konať ďalej (§ 105 ods. 2 písm. a) SSP).“

6. Kasačný súd poukázal na skutočnosť, že ďalšiemu účastníkovi konania boli zaslané dve podania iných účastníkov konania, a iba vo vzťahu k jednému krajský súd uviedol, že má možnosť (nie povinnosť) vyjadriť sa; vo vzťahu k druhému podaniu bol účastník konania vyzvaný na vyjadrenie, pričom v rovnakom liste ako poučenie boli uvedené následky nespĺnenia súdom uloženej povinnosti vyjadriť sa k žalobe. Pokiaľ účastník konania obsah tejto výzvy interpretoval ako uloženie povinnosti vyjadriť sa, a to i napriek zneniu § 105 ods. 2 písm. a) SSP, a z opatrnosti sa nechal v tejto veci zastúpiť advokátom, bolo podľa kasačného súdu možné tento postup ďalšieho účastníka vyhodnotiť ako celkom oprávnený. Kasačný súd zároveň pripomenul, že žalobcovia vo svojom vyjadrení k pôvodne podanej kasačnej sťažnosti rovnako uznali, že k uloženiu povinnosti vyjadriť sa zo strany správneho súdu došlo, avšak sporným podľa nich bolo, či vyjadrenie ďalších účastníkov 1) a 4) bolo účelné.

7. Správny súd v Bratislave (ďalej len „správny súd“), viazaný právnym názorom vysloveným kasačným súdom, nanovo posúdil otázku priznania práva na náhradu trov ďalšiemu účastníkovi 1) a 4), a dospel k záveru, že ďalším účastníkom vznikol nárok na náhradu trov konania.

8. Uznesením č. k. BA-2S/184/2020-164 zo dňa 23.10.2023 (ďalej len „napadnuté uznesenie“) výrokom v bode I. priznal nárok na náhradu trov konania (pred krajským súdom) ďalšiemu účastníkovi konania 1) a ďalšiemu účastníkovi konania 4) voči žalobcovi 1) a žalobcovi 2). Výrokom v bode II. im voči označeným žalobcom zároveň priznal nárok na náhradu trov (už prebehnutého) kasačného konania.

9. Správny súd v napadnutom uznesení konštatoval, že zo samotnej formulácie výzvy zo dňa 15.02.2021 mohol ďalší účastník konania vyvodiť záver, že mu súd vo vzťahu k správnej žalobe a vyjadreniu žalovaného uložil povinnosť v určenej lehote sa písomne vyjadriť. Na základe poučenia uvedeného vo výzve mohol nepochybne taktiež dospieť k názoru, že odignorovaním takejto výzvy na vyjadrenie sa k žalobe stratí možnosť akokoľvek ovplyvniť výsledok súdneho konania, na ktorého výsledku mal záujem, nakoľko mohlo byť zasiahnuté i do jeho práv a právom chránených záujmov. Správny súd zdôraznil, že takýto záver teda mohol viesť k vyvodu určitej nutnosti/nevyhnutnosti sa k danej výzve vyjadriť, pod hrozbou straty možnosti zasiahnuť do konania a predniesť relevantné argumenty v prospech strany, ktorá háji rovnaké záujmy ako ďalší účastník konania, a taktiež k možnosti požiadať súd o nariadenie pojednávania vo veci.

10. Dodal, že v uvedenom prípade neprihliadol iba na formuláciu samotnej výzvy, ale aj na obsah vyjadrenia k žalobe, v ktorom ďalší účastník konania 1) a 4) uviedol právne účelnú argumentáciu k jednotlivým bodom žaloby, na základe čoho súd dospel k záveru, že títo si splnili povinnosť uloženú výzvou zo dňa 15.02.2021, a to kvalifikovaným vyjadrením vypracovaným advokátom. Podotkol, že SSP síce neustanovuje povinnosť ďalšiemu účastníkovi konania byť zastúpený advokátom, je však nespochybniteľné, že advokát vie účinnejšie hájiť záujmy a práva svojho klienta a ďalší účastník konania má právo nechať sa zastupovať advokátom v ktorejkoľvek fáze súdneho konania, a to aj s poukazom na čl. 47 ods. 2 Ústavy SR, v zmysle ktorého sa každému zaručuje právo na právnu pomoc v konaní pred súdmi.

II. Kasačné sťažnosti, vyjadrenia účastníkov

II. a/ Kasačná sťažnosť žalobcu 2/ (sťažovateľ 1/)

A)

11. Sťažovateľ 1/ zastúpený advokátom podal včas kasačnú sťažnosť proti obom výrokom dotknutého uznesenia správneho súdu, a to z dôvodu podľa § 440 ods. 1 písm. g) SSP (nesprávne právne posúdenie veci). Navrhuje kasačnému súdu zmeniť napadnuté uznesenie tak, že žiadnemu z účastníkov sa právo na náhradu trov konania a náhradu trov kasačného konania nepriznáva, alternatívne zrušiť napadnuté uznesenie a vrátiť vec správnemu súdu na ďalšie konanie.

12. Sťažovateľ v kasačnej sťažnosti namieta, že správny súd nesprávne právne (ale aj skutkovo) vec posúdil, keď v bode 9. napadnutého uznesenia konštatoval účelnosť argumentácie obsiahnutej vo vyjadrení ďalšieho účastníka 1) a 4) k jednotlivým bodom žaloby a (aj) na tomto základe dospel k záveru o vzniku nároku ďalšieho účastníka 1) a 4) na náhradu trov konania. Má za to, že správny súd síce správne aplikoval ustanovenie § 169 SSP, avšak opomenul dikciu § 163 SSP, v zmysle ktorého: „Trov konania sú všetky preukázané, odôvodnené a účelne vynaložené výdavky, ktoré vzniknú v súvislosti s uplatňovaním a bránením práva na správnom súde.“ Z citovaného ustanovenia podľa sťažovateľa 1/ vyplýva, že náhradu trov možno priznať (či už žalobcovi, žalovanému alebo ďalšiemu účastníkovi) len za úkony, ktoré boli realizované účelne, pričom pod pojmom účelne je v prípade vyjadrenia sa k podanej žalobe (prípadne ďalších vyjadrení v konaní) možné považovať len kvalifikované vyjadrenie spôsobilé po obsahovej stránke ovplyvniť rozhodnutie súdu vo veci samej (teda také, ktoré sa riadne vysporiadava s argumentáciou uvedenou v žalobe). V danom prípade však vyjadrenie účastníka 1) a účastníka 4) obsahovalo len súhlasné stanovisko a odkaz na odôvodnenie žalovaného a návrh na zamietnutie žaloby. Podľa názoru sťažovateľa 1/ takéto vyjadrenie nie je kvalifikovaným vyjadrením, v dôsledku čoho jeho predloženie v konaní ďalšími účastníkmi 1) a 4) nemožno vymedziť ako účelne vynaložený výdavok.

B)

13. Sťažovatelia 2/ vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti sťažovateľa 1/ (žalobcu 2/) zdôrazňujú, že je vecou konkrétneho účastníka konania, akým spôsobom pristúpi počas konania k uplatňovaniu, resp. bráneniu svojho práva a aké konkrétne procesné úkony pri tom využije, resp. či jeho procesné podania budú obsahovo stručnejšie alebo rozsiahlejšie. Ak je účastník zastúpený advokátom, v zásade má právo v prípade úspechu v spore na náhradu nákladov, ktoré mu vznikli využitím platenej odbornej právnej pomoci, a to predovšetkým v podobe náhrady odmeny advokáta a jeho hotových výdavkov. Nie je možné považovať niektorý z vykonaných úkonov právnej služby za neúčelný len preto, že ho za taký považuje procesne neúspešná protistrana.

14. V tejto súvislosti upozorňujú na skutočnosť, že odôvodnenosť a účelnosť vynaloženia trov konania v zmysle SSP je potrebné posudzovať z objektívnych hľadísk a s prihliadnutím na okolnosti a priebeh konania v konkrétnej veci. Pri stanovení pomyslenej hranice medzi tým, ktorý reálne vykonaný úkon právnej služby účelný bol a ktorý už nie, treba vychádzať zo skutočnosti, že priznanie náhrady trov právneho zastúpenia spojených s vykonaním úkonu právnej služby, ktorého reálne vykonanie má súd preukázané, je pravidlom. Nepriznanie takejto náhrady s poukazom na neúčelnosť úkonu je výnimkou, a nie naopak. Neodôvodnenosť uplatňovania náhrady konkrétnych trov konania musí byť preto do značnej miery zjavná a jednoznačná, čo nepovažujú za prípad ich vyjadrenia v konaní pred krajským súdom zo dňa 16.3.2021. Kasačnú sťažnosť sťažovateľa 1/ navrhujú zamietnuť ako nedôvodnú.

C)

15. Žalovaný, žalobca v 1. rade ani ďalší účastníci konania v 2. a 3. rade sa ku kasačnej sťažnosti sťažovateľa 1/ nevyjadrili.

II. b/ Kasačná sťažnosť ďalšieho účastníka 1/ a 4/ (sťažovatelia 2/)

D)

16. Sťažovatelia 2/ zastúpení advokátom podali včas spoločným podaním kasačnú sťažnosť v rozsahu celej výrokovej časti napadnutého uznesenia správneho súdu, a to z dôvodov podľa § 440 ods. 1 písm. g) a f) SSP. Navrhujú kasačnému súdu zrušiť napadnuté uznesenie a vrátiť vec správnemu súdu na ďalšie konanie.

17. Kasačný súd na tomto mieste v stručnosti rekapituluje sťažnostné body:

- k uplatnenému sťažnostnému dôvodu podľa § 440 ods. 1 písm. g) SSP (nesprávne právne posúdenie veci) namietajú, že správny súd opomenul vo veci aplikovať ustanovenie § 34 SSP, nakoľko žalobca 1/ a žalobca 2/ podali na súd (spoločným konaním žalobcov) spoločnú žalobu. Odkazujú pritom aj na odbornú literatúru, cit: „Pri rozhodovaní o náhrade trov konania by sa táto priznávala spoločným žalobcom ako

solidárna pohľadávka (aktívna solidarita) a pri zaväzovaní na náhradu trov konania by sa zaväzovali títo žalobcovia spoločne a nerozdielne (pasívna solidarita).“ (BARICOVÁ, J. a kol.: Správny súdny poriadok. Komentár. C.H.Beck 2018, strana 241),

- majú za to, že správny súd opomenul aplikáciu správneho ustanovenia právneho predpisu, keď o pasívnej solidarite žalobcov vo výrokoch o náhrade trov konania nerozhodol, napriek tomu, že žalobcovia podali spoločnú (neúspešnú) žalobu. Solidárna zodpovednosť žalobcov za trovy konania je pritom pre kasačných sťažovateľov výhodnejšia, pretože môžu v súlade s § 511 ods. 1 Občianskeho zákonníka požadovať celé plnenie od ktoréhokoľvek zo žalobcov. Napriek tomu, že táto výhoda pasívnej solidarity žalobcov patrila kasačným sťažovateľom (ako veriteľom), správny súd im túto výhodu uprel,

- k uplatnenému sťažnostnému dôvodu podľa § 440 ods. 1 písm. f) SSP (porušenie práva na spravodlivý súdny proces) namietajú, že správny súd sa v odôvodnení napadnutého uznesenia s pluralitou na strane dlžníkov (zaviazaných) nevyporiadal, čo by (okrem upretiu výhody solidárnej zodpovednosti kasačným sťažovateľom) spôsobilo problémy aj pri rozhodovaní o výške trov konania vyšším súdnym úradníkom, resp. pri vymáhaní týchto trov konania zo strany kasačných sťažovateľov. Uznesenie považujú v tejto (podstatnej) časti za nepreskúmateľné, pretože neobsahuje žiadne dôvody objasňujúce prijatie či odmietnutie solidárnej zodpovednosti žalobcov za trovy konania.

- správny súd sa mal v napadnutom uznesení vysporiadať s pluralitou dlžníkov (žalobcov), pričom vyššiemu súdnemu úradníkovi v na to nadväzujúcom uznesení prináleží rozhodnúť už len výhradne o výške priznaných trov konania, a to bez možnosti priznaný nárok modifikovať (napr. založením solidárnej zodpovednosti zaviazaných účastníkov konania).

E)

18. Žalovaný, žalobcovia v 1. a 2. rade ani ďalší účastníci konania v 2. a 3. rade sa ku kasačnej sťažnosti sťažovateľov 2/ nevyjadrili.

III. Právne posúdenie veci kasačným súdom

19. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky ako súd kasačný (ďalej „kasačný súd“ alebo „najvyšší správny súd“) preskúmal napadnuté uznesenie v medziach sťažnostných bodov, ktorými bol viazaný (§ 438 ods. 2, § 445 ods. 1 písm. c), ods. 2, § 453 ods. 2 SSP), pričom po zistení, že kasačné sťažnosti boli podané oprávnenými osobami v zákonnej lehote (§ 442 ods. 1, § 443 ods. 1 SSP) a že ide o rozhodnutie, proti ktorému je kasačná sťažnosť prípustná (§ 439 ods. 1 SSP), vo veci v zmysle § 455 SSP nenariadil pojednávanie a po neverejnej porade senátu jednomyselne dospel k záveru, že kasačné sťažnosti nie sú dôvodné, a preto tieto podľa § 461 SSP zamietol.

Posúdenie kasačnej sťažnosti sťažovateľa 1/

20. Podstatou kasačných námietok sťažovateľa 1/ je tvrdenie o vade nesprávneho právneho posúdenia veci správnym súdom, majúcej základ v argumentácii správneho súdu o účelnosti ďalším účastníkom konania 1) a 4) vzniknutých trov konania v podobe podania spoločného kvalifikovaného vyjadrenia vypracovaného advokátom, obsahujúceho právne účelnú argumentáciu k jednotlivým bodom žaloby žalobcov 1) a 2).

21. Kasačný súd v súvislosti s predmetným sťažnostným bodom v prvom rade podotýka, že sťažovateľ 1/ sa mylí vo výklade pojmu účelnosti vynaložených trov právneho zastúpenia, keď tento interpretuje len ako kvalifikované vyjadrenie spôsobilé ovplyvniť rozhodnutie súdu vo veci samej. Kasačný súd sa stotožňuje sa s tvrdením sťažovateľov 2/, že nie je možné považovať niektorý z vykonaných úkonov právnej služby za neúčelný len preto, že ho za taký považuje procesne neúspešná protistrana. Kategória účelnosti trov vychádza zo všeobecných zásad efektivity, primeranosti a pri jej aplikácii treba zohľadniť praktickú a logickú rovnováhu (porovnaj nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 11. mája 2023, sp. zn. III. ÚS 113/2023).

22. K účelnosti vynaložených trov konania sa vyjadril Ústavný súd SR aj v rozhodnutí III. ÚS 481/2015, keď, okrem iného, konštatoval, že cit. „trovy vynaložené účastníkom konania v spore musia byť v príčinnej súvislosti s jeho procesným postojom k predmetu konania. Ich vynaložením sa musí sledovať procesné presadzovanie uplatneného nároku alebo procesná ochrana proti takému tvrdenému nároku. Účelnosť sa v zásade dá stotožniť s nevyhnutnosťou alebo právnou možnosťou vynaloženia trov spojených s ústavne zaručeným právom na právnu pomoc v zmysle čl. 47 ods. 2 ústavy a trovy právneho zastúpenia sa vo všeobecnosti za účelne vynaložené trovy považujú.“ Kasačný súd podotýka, že účelnosť vynaloženia nákladov právneho zastúpenia je podmienkou ich priznania, pričom všeobecnému

(správneho súdu) súdu prináleží toto kritérium hodnotiť. Pod účelnosťou však v zmysle uvedeného nemožno rozumieť len procesnú úspešnosť či efektívnosť vo vzťahu k sledovanému cieľu právnej pomoci.

23. Kasačný súd zdôrazňuje, že uplatnením výkladu sťažovateľa 1/ by došlo k spochybneniu samotnej podstaty právneho zastúpenia účastníka osobou so zodpovedajúcim právnickým vzdelaním a advokátskou licenciou, ktoré primárne spočíva v autonómnom poskytovaní kvalifikovanej právnej pomoci na základe vlastnej stratégie zástupcu a zastúpeného pri efektívnom uplatňovaní, príp. bránení práv, či už formou podávania návrhov, zastupovaním na pojednávaníach alebo inou zákonom predpísanou formou.

24. Hoci partikulárny záver správneho súdu v bode 9 odôvodnenia napadnutého rozhodnutia konštatujúci účelnosť argumentácie obsiahnutej vo vyjadrení ďalšieho účastníka 1) a 4) k jednotlivým bodom žaloby môže naznačovať súčasnú existenciu dôvodov hodných osobitného zreteľa pre priznanie trov konania dotknutým ďalším účastníkom konania (viď. § 169 SSP posledná veta), z hľadiska vzniku nároku na ich náhradu bola v danej veci smerodajnou práve skutočnosť, že úkon ďalších účastníkov konania 1) a 4) spojený so vznikom trov (podanie spoločného vyjadrenia v konaní) bol následkom povinnosti uloženej súdom vo výzve zo dňa 15.02.2021. V takomto prípade ďalším účastníkom konania 1) a 4) v zmysle ustanovenia § 169 prvá veta SSP prináleží právo na náhradu tých trov konania, ktoré im vznikli práve v súvislosti s plnením povinnosti uloženej správnym súdom. V okolnostiach veci išlo o podanie spoločného vyjadrenia v konaní, vypracovaného nimi splnomocneným (spoločným) právnym zástupcom.

25. Kasačný súd v nadväznosti na uvedené konštatuje, že správny súd dôvodne vyhodnotil, že zo samotnej formulácie výzvy zo dňa 15.02.2021 mohol ďalší účastník konania celkom opodstatnene vyvodiť, že minimálne vo vzťahu k žalobe od neho súd vyjadrenie očakáva a teda mu ukladá povinnosť v určenej lehote sa písomne vyjadriť, hoci prípis explicitne neformuloval ako uloženie povinnosti (pozri bod 5). Vo všeobecnosti platí, že výzvy a pokyny súdu, osobitne ak ide o výzvu na vykonanie úkonu v stanovenej lehote, je účastník povinný rešpektovať, ak vyzývajúci súd nestanoví inak (§ 103 ods. 1, 2 SSP). Preto ak správny súd v konaní o správnej žalobe nemá v úmysle ukladať účastníkom konania povinnosť vyjadriť sa k podaniu alebo k inej písomnosti pripojenej k výzve, má to v jej texte jasne signalizovať. V prípade výzvy na vyjadrenie k správnej žalobe podľa § 105 SSP adresovanej ďalším účastníkom by malo z jej textu zreteľne vyplývať, či sa dorúčením písomnosti adresát informuje o podanej žalobe a o možnosti sa k nej vyjadriť, ak to uzná za vhodné (ako to urobil krajský súd vo vzťahu k doručovanému vyjadreniu žalovaného), alebo ho súd k podaniu vyjadrenia zaväzuje, keď ho informuje o následkoch porušenia tejto „povinnosti“, navyiac „bez vážneho dôvodu“ (čo vyplynulo z formulácie výzvy na vyjadrenie k žalobe). V druhom prípade musí súd počítať s tým, že s rešpektovaním takejto výzvy musí byť následne spojený aj nárok na náhradu vzniknutých trov konania (por. aj rozsudok Najvyššieho správneho súdu SR sp. zn. 2Sžk/1/2021 z 28.03.2022).

26. Konajúci senát kasačného súdu je toho názoru, že vo všeobecnosti už samotné slovo „vzýva“ môže implicitne evokovať povinnosť pre toho, komu je „výzva“ adresovaná. Podstatnou je však skutočnosť, aby z obsahu výzvy (ak má smerovať k dobrovoľnosti následného úkonu) bolo jej recipientovi zrejmé, že správny súd mu týmto dáva možnosť poskytnúť vyjadrenie (resp. vykonať úkon), ak on sám usúdi, že tak chce urobiť, a teda vykonanie úkonu zo strany ďalšieho účastníka konania je založené na báze dobrovoľnosti. Na tieto účely sa za ostatné obdobie v aplikačnej praxi správnych súdov pri zasielaní tohto druhu výziev v konaní ustálilo, resp. stalo zaužívaným spojenie „aby ste sa vyjadri, ... ak to považujete za potrebné“ ako indikátor možnosti vyjadriť sa k doručovanému podaniu, ak to sám adresát výzvy (napr. ďalší účastník konania) vyhodnotí ako potrebné/nevyhnutné na uplatňovanie alebo bránenie jeho práv v konaní. Kasačný súd zdôrazňuje, že aj v posudzovanej veci bolo pri rozhodovaní o nároku na náhradu trov konania potrebné vychádzať nielen z toho, čo krajský súd výzvou na vyjadrenie sám zamýšľal, ale aj z toho, čo z takto naformulovanej výzvy pre účastníkov konania pri bežnom vnímaní textu vyplynulo.

27. Vzťahnuc vyššie uvedené na prejednávajúcu vec kasačný súd konštatuje, že ak sa ďalší účastníci konania 1) a 4) v nadväznosti na výzvu krajského súdu zo dňa 15.02.2021 spojenú s uložením povinnosti vyjadriť sa k žalobe nechali v konaní zastúpiť advokátom a tento v ich mene podal vyjadrenie k žalobe, niet pochyb o tom, že ide o preukázaný, odôvodnený a účelne vynaložený výdavok, ktorý im vznikol v súvislosti s uplatňovaním a bránením práva na správnom súde presne tak, ako predpokladá § 163 SSP. Nebolo preto možné prisvedčiť argumentácii žalobcu 2/ o neúčelnosti realizovaného úkonu v konaní (podania vyjadrenia ďalším účastníkom 1) a 4)), a to ani vo väzbe na argumentáciu v ňom obsiahnutú.

Posúdenie kasačnej sťažnosti sťažovateľov 2/

28. Sťažovatelia 2/, ktorým správny súd v napadnutom uznesení priznal nárok na náhradu sporných trov konania, v spoločne podanej kasačnej sťažnosti namietajú, že správny súd pri formulovaní oprávnenosti ich nároku na náhradu týchto trov opomenul zohľadniť solidárnu zodpovednosť žalobcov, ktorí v konaní podali spoločnú žalobu.

29. Senát kasačného súdu si je vedomý, že správny súd výrok napadnutého uznesenia a k nemu prislúchajúce odôvodnenie formuloval tým spôsobom, že zaviazal náhradou trov konania žalobcu 1/ a žalobcu 2/, nie žalobcov 1/ a 2/ spoločne a nerozdielne. Nemožno poprieť ani skutočnosť, že v danom prípade je s ohľadom povahu plnenia namieste solidárna zodpovednosť žalobcov vo vzťahu k trovám konania ostatných účastníkov (§ 511 ods. 1 Občianskeho zákonníka).

30. Kasačný súd má však za to, že za daných okolností nejde o nedostatok výroku a odôvodnenia napadnutého uznesenia zakladajúci dôvod na jeho zrušenie a vrátenie veci na opätovné rozhodnutie správneho súdu. Podstatnou je predovšetkým skutočnosť, že správny súd vyhodnotil nárok ďalších účastníkov konania voči žalobcom z materiálneho hľadiska správne. Z formulácie výroku, ako aj bodu 9 odôvodnenia napadnutého uznesenia, možno bez pochybností vyvodiť, že zaviazaní sú obaja žalobcovia, aj keď solidárna forma tohto záväzku (obaja spoločne a nerozdielne) nie je z napadnutého uznesenia bezpečne identifikovateľná. Kasačný súd podotýka, že o samotnej výške priznanej náhrady trov konania rozhodne vyšší súdny úradník (ďalej len „VSÚ“) samostatným uznesením, v ktorom je možné tento nedostatok napraviť. Ak tento aspekt solidárnej zodpovednosti pri rozhodovaní nezohľadní, majú ďalší účastníci konania možnosť voči takto vydanému uzneseniu VSÚ podať sťažnosť (§ 152 ods. 1 SSP), o ktorej následne v zmysle § 159 ods. 2 SSP rozhodne predseda senátu.

31. Kasačný súd vzhľadom na vyššie uvedené neprisvedčil námietkam sťažovateľov 2/ a dospel k záveru, že dané skutočnosti nezakladajú nepreskúmateľnosť napadnutého uznesenia ani nesprávne právne posúdenie veci.

32. Vzhľadom na už uvedené skutočnosti kasačný súd námietky sťažovateľov uvedené v kasačných sťažnostiach považoval za nespôsobilé spochybniť vecnú správnosť napadnutého rozhodnutia správneho súdu. Preto kasačné sťažnosti podľa § 461 SSP ako nedôvodné zamietol.

33. O trovách kasačného konania rozhodol kasačný súd s poukazom na § 467 ods. 1 SSP v spojení s § 167 ods. 1, § 168 a § 169 SSP, pričom rozhodnutie rozdelil podľa jednotlivých kasačných sťažností. Pokiaľ ide o trovy kasačného konania o neúspešnej kasačnej sťažnosti žalobcu 2/, priznal súd ďalším účastníkom 1/ a 4/ voči žalobcovi 2/ z dôvodov hodných osobitného zreteľa náhradu trov tohto kasačného konania (podanie vyjadrenia ku kasačnej sťažnosti žalobcu 2/), nakoľko kasačná sťažnosť žalobcu 2/ smerovala výlučne proti výroku uznesenia správneho súdu o priznaní náhrady trov týmto ďalším účastníkom, ktorí tak úspešne bránili ich vlastné právo priznané im právoplatným rozsudkom správneho súdu, pričom táto obrana bola aj úspešná (por. rozhodnutie Najvyššieho správneho súdu SR sp. zn. 7Svk/35/2023 z 20. decembra 2023, publikované v ZNSS pod č. 87/2024). Pokiaľ ide o nárok na náhradu trov kasačného konania o kasačnej sťažnosti ďalších účastníkov 1/ a 4/, tento nebol priznaný žiadnemu z účastníkov, pretože títo sťažovatelia neboli v kasačnom konaní úspešní, žalovanému nárok na náhradu trov konania vrátane kasačného zo zákona nevyplýva a ostatní účastníci sa k tejto kasačnej sťažnosti písomne nevyjadrili.

34. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0 (§ 139 ods. 4 prvá veta SSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu opravný prostriedok nie je prípustný.